

Letecké zabezpečení útočné operace armády

Major Otakar Vlach

Autor zdůrazňuje, že letectvo i při existenci mohutných raketových prostředků a ZHN, bude plnit vzhledně úkoly, bez nichž nelze úspěšně vést soudobé operace. Autor dobrou formou popisuje a rozebírá jednotlivé úkoly letectva, takže příspěvek dává ucelený přehled leteckého zabezpečení útočné operace armády.

I. Úloha a místo letectva v soudobých operacích

Dnešní stav rozvoje raketové techniky ve spojitosti s atomovými zbraněmi a ostatními prostředky hromadného ničení vnáší zcela nové názory na vedení soudobého boje i operací, ovlivňuje taktiku, operační umění i strategii a mění úlohu a význam jednotlivých druhů vojsk.

Srovnáme-li výhody a nevýhody raketových prostředků a letectva, které jsou dostatečně známy, a požadavky vyplývající ze soudobých operací, nemůžeme se setkat s problémem „letoun nebo raketa“. Úkoly letectva se ve své podstatě nemění, různé je však úsilí letectva a technické provedení jednotlivých úkolů. Vedle raket, které jsou nejmohutnějšími údernými prostředky, zůstává letectvo i nadále důležitým prostředkem dopravy atomových zbraní a jiných prostředků hromadného ničení na cíl. Letectvu dále zůstává celá řada důležitých úkolů, jejichž splnění má pro dosažení cílů v soudobých operacích rozhodující význam a které nemohou být plněny žádným jiným druhem vojska.

Při stanovení úlohy a místa letectva v soudobé operaci, jako úderného prostředku se vychází zvláště z těchto jeho takticko-technických vlastností:

- schopnost zásahu proti vysoce pohyblivým cílům;
- schopnost účinného zásahu proti

malým a bodovým cílům i bez použití jaderných zbraní;

- ekonomické ničení malých cílů normálními bojovými prostředky;
- možnost rychlého přenesení úsilí na libovolný směr a do libovolného prostoru, přičemž je omezeno jen doletem letounů;
- možnost těsného spojení průzkumu s bezprostředním ničením cílů, zvláště zbraní hromadného ničení;
- možnost změnit těsně před cílem rozhodnutí a uskutečnit úder podle rozhodnutí osádky na základě konkrétní, dříve neznámé situace v cíli;
- možnost okamžitého zásahu z pohotovosti na letišti nebo ve vzduchu.

Při plnění úkolů PVO se projevují výhodné vlastnosti raketových střel. I zde však letectvo zůstává důležitým druhem vojska; dokud ve výzbroji nepřítel zůstává jako hlavní úderná síla, strategické letectvo a ostatní druhy letectva (průzkumné, dopravní atd.) mají své důležité určení, je zařazení stíhacího letectva do systému PVO plně opodstatněno. Aby byla zabezpečena kontinuita PVO i v podmínkách vysokého tempa útočné operace, je třeba položit důraz na prostředky PVO s velkou manévrovostí. Takovým prostředkem je právě stíhací letectvo, schopné v některých fázích útočné operace jako jediný prostředek chránit pozemní vojska. V řadě případů je použití stíhacího letectva v boji s nepřátelskými pro-

středky vzdušného napadení jediným východiskem. Takovou situaci je např. odrazení letounů vyzbrojených řízenými střelami typu „vzduch-zem“, které odpalují a navádějí střely na cíl z míst mimo dosah ostatních prostředků PVO a vůbec boj s nepřátelským letectvem a bezpilotními prostředky vzdušného napadení na vzdálených přístupech. Stíhací letectvo má nejlepší podmínky k ničení výsadků všech druhů a průzkumného letectva ve vzduchu.

Další skupinu význačných úkolů, které stojí před letectvem, tvoří ty úkoly, které není možno ani v budouc-

nu nahradit jinými prostředky a jejichž význam se neobyčejně zvyšuje. Jde zejména o úkoly vzdušného průzkumu a vzdušné přepravy vojsk a materiálu. Vyrůstá tedy význam letectva průzkumného, dopravního výsadkového, dopravního zásobovacího a spojovacího.

Vzhledem k svým vlastnostem má letectvo v soudobých operacích stále důležité poslání, a to jako úderný prostředek schopný ničit cíle nejrůznějšího charakteru na zemi, jako prostředek v systému PVO i při plnění dalších úkolů zvláště průzkumných a dopravních.

II. Složení a operační sestava letecké armády

Má-li být rozebrána problematika leteckého zabezpečení útočné operace vševojskové armády, je nutno v některých otázkách vycházet z rámce širšího, tj. frontové útočné operace zejména, proto, že:

1. Letectvo určené k zabezpečení operací pozemních vojsk zůstává i nadále organizováno do leteckých armád. Letecká armáda patří do sestavy vojsk frontu a je stejně jako vševojsková nebo tanková armáda ve všech směrech podřízena veliteli frontu.

2. Bojová činnost letecké armády vychází z rozhodnutí a operační směrnice velitele frontu a řada úkolů je letectvem plněna ve prospěch armádní operace, aniž je ovlivňuje svým rozhodnutím velitel a štáb vševojskové armády.

3. Velitel vševojskové armády ovlivňuje použití letecké armády v zájmu armádní operace v rozsahu vyděleného mu bojového úsilí (sil a prostředků) a na zásadě součinnosti na stupni vševojsková armáda—letecká armáda.

4. Letecká armáda může plnit často úkoly přesahující rámec armádní operace a podílet se v součinnosti se sou-

sedními leteckými armádami, dálkovým letectvem a raketovými prostředky hlavního velení i na úkolech přesahujících rámec frontové operace.

Z tohoto hlediska vyplývá i složení a sestava letecké armády v útočné operaci.

Letecká armáda je určena k plnění úkolů v těsné součinnosti s vojsky frontu a proto i její složení není stálé a je závislé na:

- úkolu, který plní front;
- poměru sil v letectvu a celkové vzdušné situaci;
- množství atomových zbraní a jiných prostředků hromadného ničení, které front má k dispozici;
- množství leteckých svazků a útvarů, které bude mít hlavní velení k dispozici.

Proti dřívější době se počet letounů v letecké armádě snižuje asi o $\frac{1}{3}$ až o $\frac{1}{2}$. Úderná síla letectva je nahrazena především atomovými zbraněmi, jinými prostředky hromadného ničení a raketami všech typů. Do sestavy letecké armády jsou dále začleněny útvary leteckých křídlatých raket.

V soudobých podmínkách může mít letecká armáda následující složení:

- 4—6 stíhacích leteckých divizí,
- 3—4 stíhací bombardovací letecké divize,
- 1—2 bombardovací letecké divize,
- 1—2 průzkumné letecké pluky,
- 1—2 dělostřelecké průzkumné letecké pluky,
- 2—3 pluky dopravního výsadkového a dopravního zásobovacího letectva.

V útočné operaci bude mít letecká armáda zpravidla 8—12 leteckých divizí a asi 5—7 samostatných leteckých útvarů. Celkový počet 29—43 leteckých pluků představuje

- 1080—1650 letounů, z toho:
- 480—720 stíhacích letounů,
- 300—450 stíhacích bombardovacích letounů,
- 90—180 bombardovacích letounů,
- 150—200 průzkumných a dělostřeleckých průzkumných letounů,
- 60—100 letounů dopravních výsadkových a nákladních vrtulníků.

Jedním z rozhodujících předpokladů úspěšného vedení bojové činnosti letectva je jeho skryté rozmístění na letištích před zahájením útočné operace a zabezpečení plynulého a rychlého letištního manévru za útočícími pozemními vojsky.

Před zahájením útočné operace se svazky a útvary letecké armády rozmísťují v celé šířce útočného pásma fronty a do hloubky 250—300 km. Při rozmístění letectva na letištích je výhodné hlavní uskupení letectva učlenit ve větší vzdálenosti od linie fronty a se zahájením útočné operace nebo krátce po jejím zahájení je přemístit blíže k linii fronty na připravená letiště. V každém případě však musí mít všechny druhy letectva i před zahájením

útočné operace možnost vést bojovou činnost nad územím nepřítele. K zvětšení doletu letectva, zvláště v přípravném období útočné operace, je vhodné budovat předsunutá letiště, která jsou dočasně obsazována leteckými útvary a jednotkami plnicími bojové úkoly.

Stíhací letectvo se rozmísťuje zpravidla do dvou sledů. První sled tvoří 3—4 stíhací letecké divize na letištních uzlech ve vzdálenosti 50—150 km od linie fronty, 2—3 stíhací letecké divize tvořící druhý sled se rozmísťují ve vzdálenosti 150—250 km od linie fronty. Za druhosledovými stíhacími leteckými divizemi, tedy ve vzdálenosti 250 až 300 km od linie fronty, se rozmísťuje stíhací letectvo a další prostředky protivzdušné obrany státu. Letiště stíhacího bombardovacího, průzkumného, dělostřeleckého průzkumného letectva bývají zpravidla v hloubce 70—150 km, bombardovací, dopravní výsadkové a dopravní zásobovací letectvo bývá v hloubce 200—300 km.

Rozmístění letectva v pásmu fronty bude ovlivňovat především terén, který mnohdy nedovolí vybudovat letištní síť v uvedených normách.

Bereme-li v úvahu, že jedním z hlavních objektů nepřátelských úderů, zvláště pak atomových úderů, budou letiště, vyvstává požadavek učinit vedle rozmístění letectva ve větší hloubce další opatření, která znemožní nebo podstatně ztíží zjištění a zničení hlavních sil letectva. Proto jsou kladeny zvýšené požadavky na rozptýlenou sestavu letectva, a to jak v operačním slova smyslu (v celém pásmu fronty), tak i ve smyslu taktickém (v prostoru letištního uzlu a na letišti). Rozptýlené operační sestavy letectva lze dosáhnout vybudováním dostatečného množství záložních letišť použitelných za všech povětrnostních podmínek, častým manévrem celých leteckých útvarů ze základních na záložní letiště

i rozmístěním leteckých pluků po jednotlivých letištích. Důležité opatření, které znemožní protivníkovi přesně zjistit dislokaci letectva a bude jej do značné míry dezorientovat, je kromě všeobecného maskování letišť, vybudování sítě klamných letišť i rozsáhlá klamná činnost vedená jak letectvem, tak i všemi prostředky pozemního zabezpečení.

Z počtu leteckých útvarů vyplývá, že v pásmu frontu je třeba počítat s 29 až 43 základními letišti, s minimálně stejným počtem záložních letišť, s 10 až 15 předsunutými letišti, celkem tedy asi se 75—100 letišti, z nichž je možno vést bojovou činnost, a dále s minimálně 20—30 letišti klamnými. Pro noční činnost je třeba mít připraveno asi $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$ letišť.

V pásmu vševojskové armády může být umístěno ve vzdálenosti 50—300 km od linie fronty okolo 15—20 letišť základních a záložních a do 5 letišť klamných. Štáb vševojskové armády musí při rozmísťování sil a prostředků armády přihlížet k rozmístění letišť a brát v úvahu, že prostory v okruhu minimálně 5 km od letiště nelze obsazovat vojsky armády (zejména druhé sledy a zálohy) vzhledem k jejich ohrožení atomovými údery vedenými proti letišťům.

V průběhu útočné operace má rozhodující význam pro trvalé zabezpečení pozemních vojsk letectvem rychlé postupování letectva hned za útočícími vojsky. Umístění letectva, zvláště stíhacího, stíhacího bombardovacího, průzkumného a dělostřeleckého průzkumného, nesmí v průběhu operace být vzdáleno více než 100—120 km. Bere-li v úvahu vysoké tempo soudobé útočné operace denně v průměru okolo 60 km i více, bude třeba během 24 hodin přemístit na přední letiště asi $\frac{1}{3}$ leteckých útvarů. V průběhu operace bude možno jen stěží předpoklá-

dat rozmístění leteckého pluku na více letištích než na jednom. Denně bude tedy třeba pro zabezpečení manévru letectvem připravit asi 10—15 letišť v pásmu frontu, tedy 5—8 letišť v pásmu armád na hlavních směrech úderu. Tento složitý problém přípravy letišť na nepřátelském území lze jen z malé části řešit budováním nových letišť a za hlavní způsob jejich přípravy nutno považovat obsazení nepřátelských letišť. Tento úkol bude důležitým úkolem pozemních vojsk a bude vyžadovat, aby v pásmu útočící armády byla denně vojsky armády obsazena 3—4 letiště. Vlastní přípravu letišť po jejich obsazení provádějí letecké stavební prapory, které musí postupovat těsně za hlavními silami prvosledových divízi. Organizace leteckých stavebních praporů určených k obnově letišť musí odpovídat jejich úkolu. Takovéto letecké stavební prapory na rozdíl od stavebních praporů určených k výstavbě letišť, musí být menší, vysoce pohyblivé, při tom však vybavené potřebnou technikou.

Další způsob získání dostatečného počtu letišť v průběhu operace vedle jejich budování bude i jejich obsazování výsadky.

Chceme-li využít nepřátelská letiště, musíme pečlivě zvážit vedení úderů zvláště atomovými zbraněmi proti nim v rámci boje s letectvem nepřítele. Tato okolnost ovlivní zvláště ráži atomové zbraně, její druh, druh výbuchu i určení epicentra na letišti nebo v jeho prostoru.

K svazkům a jednotkám motostřeleckých a tankových divízi, které obdrží úkoly k obsazení nepřátelských letišť, je výhodné přidělit důstojníky letectva a vybavit je plány, popřípadě snímky daných letišť. Úkolem těchto důstojníků je především po odborné stránce poskytnout potřebné informace vševojskovému veliteli, jako např. které

objekty na letišti je třeba uchovat před zničením při vlastním útoku na letiště, kde lze očekávat největší odpor jednotek bránících letiště, jak organizovat obranu letiště po jeho obsazení atd. Současně důstojníci letectva převezmou objekty na obsazeném letišti a učiní další opatření, související s obnovou letiště.

III. Úkoly letectva v útočné operaci armády

Letectvo plní v útočné operaci řadu mimořádně důležitých úkolů, na jejichž splnění závisí dosažení konečného cíle operace. V období přípravy i vedení útočné operace plní letectvo úkoly jednak podle rozhodnutí velitele fronty ve prospěch frontové operace, jednak podle rozhodnutí a požadavků velitelů vševojskových armád.

Úkoly letectva ve prospěch frontové operace sledují:

- za prvé vytvořit podmínky k zahájení útočné operace a zabezpečit splnění konečného cíle operace vojsky fronty;
- za druhé z hlediska takticko-technických vlastností letectva nelze řešit některé úkoly letectva pouze v rámci armádní operace;
- za třetí úkoly letectva plněné v zájmu frontové operace ovlivní bezprostředně i přípravu a vedení armádních operací.

Ve prospěch armádní útočné operace plní letectvo zpravidla tyto úkoly:

- vyhledávání a ničení atomových zbraní a jiných prostředků hromadného ničení;
- ochrana vojsk armády před úderem ze vzduchu a vzdušným průzkumem;
- podpora vojsk armády;
- ničení druhých sledů a záloh;
- vedení vzdušného průzkumu;

Letištní manévry v průběhu útočné operace podstatně ovlivní počasí. Příznivé povětrnostní podmínky umožní mnohdy využít travnatých letišť nebo jejich výstavbu.

Další širokou problematiku zabezpečení letištního manévru v průběhu útočné operace není účelné v tomto příspěvku rozpracovávat.

- zabezpečení vzdušných výsadek;
- úkoly dopravní a zásobovací.

Boj o nadvládu ve vzduchu, který je veden v rámci fronty, může podstatně ovlivnit zahájení a vedení útočné operace armády. Pro tento úkol se zpravidla vyčleňuje značné úsilí letectva. Boj o nadvládu ve vzduchu představuje složitou, nepřetržitou a vysoce náročnou bojovou činnost nejen letectva, ale i ostatních prostředků pozemních vojsk, zvláště pak raket. Ztráta vzdušné nadvlády může ohrozit úspěšné vedení operace, proto nelze litovat žádných prostředků k ničení nepřátelských prostředků vzdušného napadení a prostředků PVO. Pochopení tohoto úkolu na stupni vševojskové armády a zasazení prostředků armády pro splnění tohoto úkolu, bude-li třeba, se projeví v tom, že vybojováním a udržením nadvlády ve vzduchu bude možno v dalším větší úsilí letectva soustředit pro podporu vojsk armády.

1. Vyhledávání a ničení atomových zbraní a jiných prostředků hromadného ničení je prvořadým úkolem letectva, který plní ve prospěch armády. K tomuto úkolu má letectvo nejlepší předpoklady zejména proto, že je schopno:

- vyhledávat a okamžitě nebo v krátkém čase po zjištění provést úder proti objeveným cílům;
- s poměrně malým úsilím zničit nebo umlčet všechny druhy atomových zbraní;

— ničit nebo umlčovat zjištěné cíle v libovolném prostoru, při čemž je omezeno pouze doletem.

Hlavní úsilí bojové činnosti proti atomovým zbraním a jiným prostředkům hromadného ničení bude spočívat na stíhacím bombardovacím a bombardovacím letectvu; v mnohých případech musí být schopno tento úkol plnit i letectvo stíhací. Zásah stíhacím bombardovacím letectvem může v rámci vyděleného úsilí ve prospěch armády nařídít velitel armády prostřednictvím letecké operační skupiny. Zásah bombardovacím nebo stíhacím letectvem vyžaduje velitel armády u velitele fronty.

Při plánování bojového použití letectva vyděleného ve prospěch armády je třeba uvažovat nejrozumnější způsoby bojové činnosti. Včasně zničení nově se objevivších zbraní hromadného ničení může zabezpečit dostatečný počet sil letectva v pohotovosti na letištích. Pro potřebu velitele vševojskové armády je třeba podle situace v pohotovosti čis. 1 nebo 2 z úsilí stanoveného armádě, udržovat minimálně 2 roje až jednu letku. Kromě toho v rozhodujících fázích operace je třeba volit nové způsoby bojové činnosti zejména stíhacího bombardovacího letectva, ke kterým patří „lov“, tj. vyhledávání cílů a jejich okamžité ničení, a „střeh ve vzduchu“, který spočívá v tom, že skupiny stíhacích bombardovacích letounů vyčkávají ve vzduchu a zasahují proti atomovým zbraním a jiným prostředkům hromadného ničení po udání cíle letouny provádějícími bezprostřední průzkum.

Proti atomovým zbraním a jiným prostředkům hromadného ničení, jakožto prvořadým cílům, mohou být použity i skupiny letounů, kterým byly stanoveny jiné úkoly a které jsou již ve vzduchu. Často bude třeba použít

i přehrazujících stíhačů, zejména nestřetli-li se s nepřátelskými vzdušnými cíli a mají dostatek střeliva v palubních zbraních. Při tom je však nutno zvážit, že došlo ke změně cíle a osádky nemohly provést podrobnou přípravu, tedy že i výsledky úderu budou nižší.

Při vyhledávání a ničení atomových zbraní a jiných prostředků hromadného ničení je třeba brát asi následující normy: jeden průzkumný letoun nebo jedna dvojice je schopna vizuálně prozkoumat jedním vzletem 2–3 cíle, je-li rozmístění cílů přibližně známo, nebo prozkoumat jeden prostor o rozloze 80–120 km².

Na zničení jedné odpalovací rampy typu HONEST JOHN, LACROSSE, CORPORAŁ, MATADOR nebo atomového kanónu při použití normálních bojových prostředků ničení je potřeba: 4–6 letounů stíhacích bombardovacích vyzbrojených raketami a palubními zbraněmi;

8–12 letounů stíhacích bombardovacích nebo stíhacích vyzbrojených pumami a palubními zbraněmi;

9–12 letounů bombardovacích.

S výhodou lze proti všem druhům atomových prostředků nepřítele použít chemických látek a zápalných pum. Nejspolehlivějšího zničení všech druhů atomových zbraní letectvem lze dosáhnout použitím atomových pum, jejichž ráže i nosiče nutno volit nejen podle druhu cíle, ale i podle přesnosti údajů o cíli a v závislosti na povětrnostních podmínkách.

2. Ochrana vojsk armády před úderem ze vzduchu a vzdušným průzkumem je prováděna stíhacím letectvem letecké armády v součinnosti se stíhacím letectvem sousedních leteckých armád a protiletadlovými prostředky PVO fronty a armád. Cílem protivzdušné ochrany vojsk je nedopustit provedení

organizovaných a masových úderů nepřátelskými prostředky vzdušného napadení s použitím zbraní hromadného ničení na hlavní uskupení vojsk a důležitých objektů v pásmu armády, znemožnit vedení vzdušného průzkumu a odrazit vzdušné výsadky všech druhů. Obtížnost tohoto úkolu spočívá především v tom, že nelze vlastní bojovou činností stíhacího letectva odrazit všechny úderly letectva a ostatních prostředků vzdušného napadení, zejména raket.

Stíhací letectvo se zásadně používá v rámci celého frontu a všechny snahy trvale vydělovat jednotlivé stíhací letecké divize nebo útvary s určením úkolů PVO ve prospěch jednotlivých armád nutno považovat za nesprávné. Centralizované použití stíhacího letectva v rámci frontu vyplývá především z těchto skutečností:

- pásmo činnosti stíhací letecké divize nelze ztotožnit s hranicemi pásma armády, které je příliš úzké a v některých případech se téměř rovná poloměru zatačky jednotlivého stíhacího letounu; takovéto úzké pásmo bojové činnosti stíhací letecké divize omezuje manévrovost stíhacích letounů i možnost působit na všechny směry na operační dole;
- úloha armád se bude často měnit, měnit se bude i pásmo činnosti stíhacích divizí; prvosledové stíhací divize mohou být v rámci letištního manévru vystřídány divizemi druhosledovými;
- velmi často bude nutno úsilí všech stíhacích leteckých divizí nebo alespoň většiny všeho stíhacího letectva soustředit do jednoho prostoru (např. při odražení hromadných úderů proti armádě na hlavním směru, při odražení velkých taktických nebo operačních výsadků); řídit takovou činnost nelze jinak

než při přísné centralizaci a využití sil několika leteckých divizí;

- rychlost dnešních vzdušných cílů a jejich vysoká manévrovost ve vzduchu znemožňuje předem po zjištění cíle stanovit pásmem, které armády cíl poletí, zatímco stíhací letectvo musí být zvědnuto ihned po objevení se cíle;
- konečně mohutné prostředky PVO armád, protiletadlové řízené střely chrání hlavní uskupení vojsk armády a stíhací letectvo bude působit především mimo uvedené prostory, na dalekých přístupech.

Centralizované použití stíhacího letectva v žádném případě neznamená snížení účinnosti protivzdušné obrany vojsk, nýbrž právě naopak. Při požadavku velitele vševojskové armády na ochranu toho či onoho objektu nebo vojsk v různé fázi operace může velitel letecké armády použít těch sil stíhacího letectva, které mají nejlepší podmínky pro splnění úkolu. Požadavky na ochranu stíhacím letectvem předkládá velitel armády veliteli letecké armády prostřednictvím letecké operační skupiny, přičemž je třeba vycházet z toho, že jak stíhací letectvo, tak ostatní prostředky PVO frontu i armády působí bez jakéhokoli požadavku proti všem nepřátelským vzdušným cílům. U armády půjde tedy o takové požadavky, jako déle trvající přehrazování skupinami stíhacích letounů nad určitým prostorem. Takovéto úkoly přicházejí v úvahu v různých fázích operace, zvláště pak při přesunu vojsk armády, při rozvíjení a zasazení hlavních sil, druhých sledů a záloh, při přechodech přes vodní toky, horské masivy, při ochraně výsadků atd.

Zvláštní význam z hlediska účelného využití stíhacího letectva a všech ostatních prostředků vojskové PVO, především pak řízených střel, které mají vysoké bojové možnosti, má účel-

né rozdělení cílů co do prostoru, času a výšky mezi stíhací letectvo a protiletadlové řízené střely. Cílem sladění bojové činnosti stíhacího letectva a použití protiletadlových řízených střel musí být vhodné využití vlastností obou těchto mohutných prostředků PVO k zmaření nepřátelských vzdušných úderů, vzdušného průzkumu i výsadkových akcí a operací. V žádném případě nelze při řešení této otázky připustit šablonovitost a držet se pouze jedné zásady organizace součinnosti.

Jedna z variant součinnosti stíhacího letectva s protiletadlovými řízeními střelami za předpokladu, že jich bude dostatek, může spočívat na těchto zásadách: stíhací letectvo působí proti nepřátelským vzdušným cílům nad územím nepřítelů do linie fronty ve všech výškách. Od linie fronty do hloubky vlastního území bude v činnosti pouze v těch výškách, ve kterých jsou protiletadlové řízené střely neúčinné. Podle podmínek a situace je možná další varianta (např. při nedostatku protiletadlových řízených střel, při vyřazení větší části jejich jednotek atd.), kdy svazky a útvary protiletadlových řízených střel budou soustředěny jen k ochraně nejdůležitějších prostorů v pásmu armády. Stíhací letectvo bude působit jako hlavní prostředek PVO v celém pásmu armády, zatímco protiletadlové řízené střely budou jeho činnost doplňovat a působit podle stejné zásady jako v předcházejícím případě v omezených důležitých prostorech.

Mnohdy může nastat situace, že stíhací letectvo bude jediným účinným prostředkem PVO. Takovouto variantu nutno předpokládat zejména v případech, kdy protiletadlové řízené střely nebudou mít možnost zásahu, a to ať již proto, že budou vyřazeny prostředky vzdušného napadení, zarušeny naváděcí soustavy nebo budou-li útvary proti-

letadlových řízených střel na přesunu. Časté přesuny protiletadlových řízených střel si vyžádá zejména vysoké tempo útočné operace a vzhledem k dosud poměrně dlouhým dobám potřebným k jejich svinutí a rozvinutí, mohou nastat situace, že hlavní uskupení vojsk nebude jimi chráněno. Při všech variantách součinnosti stíhacího letectva a protiletadlových řízených střel je třeba sledovat základní shora uvedený úkol a co nejlépe využít vlastností těchto mohutných prostředků PVO.

Okamžité řešení vzniklých vzdušných situací vyžaduje všem prostředkům PVO velet z jednoho místa.

Na stupni fronty zatím nejlépe vyhovuje VS letecké armády, na stupni armáda VS (PVO) armády.

V souvislosti s otázkou protivzdušné ochrany vojsk je často rozebírána otázka množství stíhacího letectva. Tvrdí se, že stíhacího letectva může být podstatně méně, nebereme-li v úvahu názory zcela nesprávné, hlásající zánik stíhacího letectva. Snížení počtu stíhacího letectva je opodstatněné, současně však příliš velké snížení jeho počtů by mohlo mít za následek nedostatečnou ochranu vojsk, zvláště v případech omezených možností protiletadlových řízených střel, jak o nich je hovořeno výše. Stíhací letectvo lze použít i proti pozemním cílům, a to zejména tehdy, bude-li ochrana vojsk dostatečně zabezpečena ostatními prostředky PVO. Vyskytují se dokonce oprávněné názory na nový typ univerzálního letounu s všestranným použitím jak pro úkoly PVO, tak pro úderý proti pozemním cílům.

3. Letecká podpora vojsk armády

Pod pojmem letecká podpora se v současné době zahrnuje veškerá činnost letectva, zaměřená proti vojskům

a objektům nepřítele, které mohou vojskům armády ztížit, znesnadnit nebo znemožnit včasné splnění stanovených úkolů.

Hlavní úsilí letectva v rámci letecké podpory musí být soustředěno na zabezpečení vysokého tempa útočné operace, tedy rychlého pronikání vojsk armády, zvláště tankových divizí, do hloubky nepřátelské obrany.

Kromě toho musí letectvo v rámci podpory před zahájením útočné operace vytvořit výhodné podmínky, a to nejen ničením nepřátelského letectva, raket a dalších zbraní hromadného ničení, proti nimž jsou vedeny úderý v rámci boje o získání nadvlády ve vzduchu, ale i ničením hlavních uskupení vojsk, druhých sledů, záloh, velitelských stanovišť a dalších cílů. Na rozdíl od dřívějšího způsobu bojové činnosti letectva před zahájením útočné operace, která byla vedena v rámci předběžné letecké přípravy několik dní předem, zahajuje letectvo mohutné hromadné úderý s použitím atomových pum ve prospěch pozemních vojsk, krátce před zahájením útočné operace současně s úderý raket. Z hlediska využití prvku překvapení se však zdá výhodnější provést první úder pouze raketami a úderý letectvem zahájit tak, aby v době první salvy raket nebylo zjištěno větší množství letectva ve vzduchu. Současně je však výhodné, aby úderý letectvem byly vedeny v co nejkratším čase po úderu raket. Při dnešních rychlostech letounů je možno při takovéto organizaci prvního úderu počítat s tím, že úderý letectvem by byly provedeny asi za 20–30 minut po úderu raket. Takovýto způsob provedení prvního úderu je méně náročný na organizaci součinnosti mezi letectvem a raketovým vojskem, zejména proto, že odpadá problém vymezení prostoru činnosti letectva mimo

prostory raketových atomových úderů.

Letecká podpora v průběhu útočné operace spočívá ve vedení bojové činnosti letectva proti nejrůznějším cílům, různým úsilím a bojovými prostředky podle charakteru cílů.

V rámci letecké podpory je třeba 70–80 % úsilí letectva položit na směr hlavního úderu armády. Letectva, určeného pro podporu, musí být využíváno velmi hospodárně proti rozhodujícím cílům a včas. Zásadně je třeba letectva používat proti cílům, které nemohou ničit pozemní vojska vlastními prostředky, proti cílům mimo dosah prostředků armády nebo tam, kde by bylo použití prostředků pozemních vojsk neekonomické.

Cíle pro letectvo podle jejich důležitosti i vhodnosti při plnění úkolů letecké podpory je možno seřadit:

- zbraně hromadného ničení, zvláště odpalovací základny raket a atomové dělostřelectvo v palebných postaveních a na přesunech;
- naváděcí systémy raketových zbraní;
- pozemní vojska, zvláště tankové jednotky a svazky na přesunech, na přechodech přes řeky a horské masivy;
- velitelská stanoviště svazků a svazů;
- výsadkové jednotky a svazky v prostorech soustředění, na odletových letištích a po vysazení;
- přísuny materiálu všeho druhu a sklady důležitých materiálů, jako munice, pohonné hmoty atd.

Těžiště letecké podpory bude soustředěno především na taková důležitá období operace, jako je zahájení operace, překonání jednotlivých pásem obrany, zabezpečení zasazení druhých sledů a záloh, odrážení protiztečí a protiúderů, zabezpečení přechodu přes vodní toky, podpora boje výsadků vše-

ho druhu, zabránění odchodu obklíčených vojsk atd.

Většinu úkolů letecké podpory bude plnit stíhací bombardovací letectvo, které i při použití normálních bojových prostředků, zejména leteckých raket, má vysoké bojové možnosti. Bombardovací letectvo v rámci letecké podpory bude využíváno zejména tehdy, nebude-li možno použít vzhledem k povětrnostním podmínkám stíhacího bombardovacího letectva, proti cílům vyžadujícím větší ničivý účinek, při čemž se nepředpokládá použití atomových zbraní. Dalším prostředkem letecké podpory jsou nově zaváděné letecké rakety. Kromě toho může být v nezbytných případech použito k úkolům letecké podpory stíhací letectvo.

Účinnost letecké podpory spočívá především v mohutnosti úderu atomovými pumami a možností rychlých zásahů na výzvu. Bojovou činnost na výzvu nutno považovat v soudobých podmínkách za hlavní druh bojové činnosti letectva určeného k letecké podpoře.

Pro leteckou podporu vševojskové armády se zpravidla vyděluje předem určité úsilí stíhacího bombardovacího letectva, o jehož využití rozhoduje velitel armády. Ostatní druhy letectva je možno ve prospěch armády použít podle rozhodnutí velitele fronty, velitele letecké armády a na požadavek velitele vševojskové armády.

4. Sledování a ničení druhých sledů a záloh

Cílem boje letectva s nepřátelskými zálohami je nedovolit jejich organizované zasazení podle zámyslu nepříteli. Při plnění tohoto úkolu nutno využít především doletu letectva a ničit druhé sledy ještě před jejich zasazením a na dalekých přístupech, při čemž nutno zvolit nejpříhodnější okamžiky, kdy jsou údery letectva nejúčinnější.

Nejefektivnější ničení těchto cílů letectvem s použitím atomových pum, ostatních prostředků hromadného ničení a normálních bojových prostředků možno dosáhnout všude tam, kde dojde k nahromadění vojsk. Výsledky úderů na zálohy v prostorech soustředění, není-li použito hromadných atomových úderů, budou zpravidla malé, proto je výhodné používat letectvo především proti přesunujícím se vojskům v souvislosti s využitím terénu. Po zjištění záloh musí letectvo zabezpečit jejich trvalé sledování a úder provést na předem připravená místa, avšak včas. Zvláště vhodná místa k ničení přesunujících se záloh jsou přechody přes vodní toky, horské masivy, zvláště průsmyky a soutěsky, přesuny přes větší města a ve větších lesních celcích. Kromě přesunů vojsk vlastními dopravními prostředky, je nutno i nadále, byť i ve zmenšené míře, počítat s přesuny železničními.

Zvláštní způsob bojové činnosti letectva bude záležet v ničení vojsk přepravovaných vzduchem do prostorů soustředění nebo přímo do prostorů zasazení. Při boji s operačními přesuny prováděnými vzdušnou cestou, bude ležet těžiště činnosti zejména na stíhacím letectvu. Hluboký a pravidelný průzkum vzdušného prostoru, vedený průzkumným letectvem i ostatními druhy letectva, které plní v hloubce nepřátelské obrany jiné úkoly, musí být schopen včas zjistit přípravy k vzdušným přepravám vojsk, nebo jejich provádění. Nejvhodnější doba k ničení vzdušných přeprav jsou údery na odletová letiště v době po naložení vojsk, těsně před vzletem, na přistávacích letištích a při vykládání a ve vzduchu při vlastní přepravě. Ve všech těchto případech jsou současně ničena přepravovaná vojska i vzdušné přepravní prostředky.

Zkušenosti ukazují, že při úderech letectvem proti větším operačním zálohám nutno používat letectva centralizovaně a vést proti nim metodickou bojovou činnost podle jednoho zámyslu. Musí tedy být jasno, zda proti zjištěnému cíli budou působit prostředky frontu nebo armády. Obdrží-li úkol zničit operační zálohy velitel vševojskové armády, musí mu být vyčleněny dostatečné letecké prostředky, zvláště atomové pumy, bombardovací, popřípadě stíhací letectvo. Při tom ovšem nejde o trvalé vyčlenění bombardovacího a stíhacího letectva, nýbrž pouze o jeho použití ve stanoveném rozsahu podle zámyslu velitele armády. V některých případech bude vhodné, aby operační zálohy ničil do určité, předem stanovené doby nebo v určitém prostoru fronta a v dalším převzala boj s nimi vševojsková armáda.

Operační zálohy jsou vedle zbraní hromadného ničení a letectva nejdůležitějším objektem činnosti letectva a jejich včasné zničení přímo ovlivní dosažení cílů v armádní operaci.

5. Vzdušný průzkum

Význam vzdušného průzkumu masovým zaváděním prostředků hromadného ničení a raketové techniky neustále vzrůstá. Vynikají především takové úkoly, jako je nepřetržité vyhledávání a sledování cílů pro všechny prostředky ničení a přímý průzkum všech cílů, proti nimž budou použity atomové zbraně a jiné prostředky hromadného ničení. Novým, vážným úkolem průzkumného letectva bude zjišťování souřadnic cílů ve prospěch raketových vojsk.

Vzdušný průzkum ve prospěch vševojskové armády je veden centralizovaně a je řízen zásadně velitelem letecké armády podle nařízení velitele

frontu, které obsahuje i požadavky velitelů armád. Přímé a rychlé využití výsledků vzdušného průzkumu je možné zapojením přijímačů do sítě vzdušného průzkumu na všech stupních do divize v to.

Se zavedením raketových prostředků do výzbroje armád nabývá vedle průzkumného letectva na důležitosti dělostřelecké průzkumné letectvo, jehož bojová činnost je řízena přímo velitelem dělostřelecké armády. Zdá se, že by bylo vhodné, aby všechny úkoly průzkumu ve prospěch armády provádělo toto letectvo, znamenalo by to ovšem armádě na hlavním směru úderu vyčlenit asi jeden dělostřelecký průzkumný pluk.

K úkolům vzdušného průzkumu lze konečně využít všech ostatních druhů letectva, které vedou bojovou činnost nad územím nepřítele, i když jeho rozsah i výsledky budou omezenější.

Vysoké požadavky kladené na vzdušný průzkum budou znamenat větší intenzitu průzkumných letů a přenesení jeho úsilí do větších hloubek. Ve prospěch vševojskové armády nutno vést průzkum minimálně do hloubky 200 i více km před linii fronty.

Úkoly, které jsou dnes kladeny průzkumnému letectvu, složitost průzkumné techniky na palubě letounu, značné nároky na pilotáž rychlých proudových letounů společně s vysokými požadavky na průzkum si vynucují zamyslet se nad jednomístnými průzkumnými letouny. Jeden člen osádky, tj. pilot, bude schopen čím dále tím méně splnit všechny požadavky, které se předpokládají u průzkumné osádky, zejména půjde-li o průzkum ve velké hloubce. Současně však vicemístný průzkumný letoun bombardovací verze rovněž neodpovídá vzhledem ke své snížené manévruschopnosti a menší rychlosti soudobým požadavkům.

Vhodným prostředkem vzdušného průzkumu se zdá být dvoumístný průzkumný letoun stíhací verze s velkým doletem a vybavený nejmodernějšími prostředky pro průzkum za všech povětrnostních podmínek, v noci i k vedení radiotechnického průzkumu.

6. Zabezpečení vzdušných výsadek, další úkoly dopravní a zásobovací

Zabezpečení přepravy, shozu a podpory výsadkových jednotek útvarů a svazků co do provedení nedoznává v současných podmínkách vážných změn, avšak počet a rozsah těchto úkolů podstatně vzrostl a změnily se i podmínky, za jakých jsou tyto úkoly plněny. Zatím co všechny druhy letectva doznaly podstatných změn co do výzbroje i bojových možností, zůstalo dopravní výsadkové letectvo ve stavu z konce druhé světové války. Bereme-li současně v úvahu několikanásobný růst bojových možností prostředků protivzdušné obrany, přijdeme k závěru, jak složité bude zabezpečení vzdušných výsadek. Velmi náročné bude i zabezpečení vrtulníkových vzdušných výsadek, které jsou vcelku novým a v podmínkách války neprověřeným způsobem dopravy vojsk do určitých prostorů na území nepřítele.

Takticko-technické vlastnosti dopravních výsadek letounů a vrtulníků jsou v přímém rozporu s možnostmi všech druhů letectva, zvláště pak stíhacího a prostředků PVO. Stíhací letouny převyšují dopravní výsadkové letouny a vrtulníky co do rychlosti 5–10krát a pro prostředky PVO jsou skupiny dopravních výsadkových letounů a vrtulníků v pravém slova smyslu vzdušným terčem. Z toho vyplývají mimořádně vysoké nároky na plánování, provedení a zabezpečení výsadek všech druhů.

Proti dnešní praxi nelze předpokládat, že taktické vzdušné výsadky bude možno v pásmu armády provádět v tak krátkých lhůtách, jak se všeobecně předpokládá. Zabezpečení úspěšného shozu a podpory výsadek si vyžádá mimořádně náročných opatření nejen u letectva, ale i hlavních druhů vojsk vševojskové armády. Podle různé situace je nutno kalkulovat s tím, že pro přípravu a provedení taktického výsadku v síle prapor až pluk bude třeba 1–3 dnů a jen ve zcela výjimečných případech méně.

Zabezpečení vzdušného výsadku bude spočívat především na intenzivním vzdušném průzkumu před provedením výsadku, v období přepravy vzduchem i po vysazení. Kromě průzkumu ploch pro vysazení a odhalení záloh, které by mohl nepřítel rychle do prostoru vysazení zasadit, musí průzkumné letectvo střežit a prohledávat dostatečně velký prostor, aby nedošlo k zničení výsadku použitím zbraní hromadného ničení nepřítele. Zvláštní význam má zabezpečení výsadek před úderem prostředky vzdušného napadení, zejména v kritických okamžicích, tj. po naložení před vzletem, za letu vzduchem, v období vysazování a těsně po něm. Zde nebude stačit pouze zabezpečení stíhacím letectvem, jak se běžně předpokládá. Před vzletem bude nutno k ochraně výsadku zasadit i armádní prostředky PVO. Přelet výsadku linií fronty si vyžádá důsledně umlčet prostředky PVO nepřítele letectvem, dělostřelectvem a raketami. Nad územím nepřítele bude pak hlavní tíha zabezpečení výsadku spočívat na letectvu a vyžádá si značného úsilí. K zabezpečení výsadku v síle praporu bude podle okolností potřeba nejméně 3–5 plukovních vzletů stíhacího letectva a další vzlety stíhacího bombardovacího letectva pro podporu boje výsadku. Při tom nutno upustit

od přímého doprovodu skupin dopravního výsadkového letectva, protože takovýto způsob zabezpečení při dnešních rychlostech stíhačů vlastních i nepřátelských je naprosto neúčelný. Půjde spíše o to, nedovolit nepřátelskému letectvu vzlet z jeho letišť a zamezit mu přístup do prostoru trati letu výsadku i do prostoru vysazení. Před rozhodnutím k provedení jakékoliv výsadkové akce bude plně opodstatněný důkladný rozbor situace, za níž k výsadku dojde.

Neoddělitelnou součástí leteckého zabezpečení útočné operace vševojskové armády je zásobování vojsk vzduchem a přeprava osob i materiálu všech druhů. Pokud jde o vzdušnou přepravu nad vlastním územím, nebude vyžadovat zvláštních opatření a nejlépe zde vyhovují střední a těžké vrtulníky

s možností letu těsně nad terénem a bez zvláštních nároků na přistávací plochy, s možností nakládat a vykládat určený materiál přímo v určených místech. Dopravní výsadkové letouny použité pro zásobování prvosledových divízií, budou zpravidla provádět shoz materiálu, i když tento způsob je při větších množstvích materiálu značně náročný na balení zásob do zásobníku. Zásobování s přistáním nebude vždy možné a vyžádá si úpravu letišť nebo ploch pro přistání.

Plnění úkolů dopravních výsadkových a vzdušné přepravy ve prospěch armády zabezpečuje letecká armáda svými prostředky, popřípadě, je-li to třeba (např. při větších výsadcích), vyžadují se prostředky pro vzdušnou přepravu prostřednictvím frontu u hlavního velení.

IV. Bojové úsilí letectva

Průměrné denní bojové úsilí letectva v průběhu útočné operace může být u jednotlivých druhů letectva následující:

- stíhací letectvo 2,5 vzletu na letoun;
- stíhací bombardovací letectvo 2 až 2,5 vzletu na letoun;
- bombardovací letectvo 1—1,5 vzletu na letoun;
- průzkumné letectvo do 1,5 vzletu na letoun;
- dopravní výsadkové a dopravní zásobovací letectvo 1,5 vzletu na letoun.

Ve prospěch vševojskové armády se vyděluje, jak již bylo uvedeno, bojové úsilí stíhacího bombardovacího letectva, které závisí na množství vlastního letectva, úkolu armády, vzdušné situaci atd. Vydělené úsilí na operaci se stanoví v plukovních vzletech a denně se upřesňuje. Podle dosavadních zkušeností může být vševojskové armádě na

hlavním směru vyděleno pro den 2—5 plukovních vzletů stíhacího bombardovacího letectva.

Atomové pumy, popřípadě letecké rakety s atomovou nebo tříštivou trhavou náloží stanovi ve prospěch vševojskové armády velitel frontu.

Kromě tohoto úsilí možno v pásmu armády, zvláště na hlavním směru úderu frontu, předpokládat soustředění 60 až 80 % úsilí letectva celé letecké armády.

Při stanovení bojového úsilí letectva je problematická kalkulační jednotka plukovní vzlet, která dosud znamená vzlet všech schopných letounů v pluku. Plukovní vzlet je tedy kalkulační jednotka nestálá a může znamenat nejrůznější počet letounových vzletů a měnit se podle skutečného stavu letounů. Výhodnější se jeví pod pojmem plukovní vzlet zahrnout určité množství letounů (např. 36 u stíhacího bombardovacího letectva).

V. Plánování leteckého zabezpečení armádní operace

Základem plánování bojového použití letectva v útočné operaci je rozhodnutí velitele frontu, které obdrží velitel letecké armády přibližně ve stejné době jako velitel vševojskové armády. Pro plánování bojového použití letectva ve prospěch útočné operace armády je nezbytné nutné znát rozhodnutí velitele vševojskové armády a naopak rozhodnutí velitele letecké armády ovlivní rozhodnutí velitele vševojskové armády. Bude tedy plánování útočné operace armády i leteckého zabezpečení probíhat souběžně. Takovéto souběžné plánování si vyžaduje nepřetržitou informovanost mezi veliteli a štáby obou armád a upřesňování všech údajů potřebných pro plánování.

Podkladem pro použití letectva ve prospěch armády je operační směrnice velitele frontu, v níž je stanoveno, které síly a prostředky letecké armády jsou vyděleny pro zabezpečení armádní operace. Jak již bylo uvedeno, vyžadují se zpravidla atomové pumy, úsilí stíhacího bombardovacího letectva a letecké rakety. K zabezpečení včasného plánování je třeba včas předat požadavky k přípravě a shozu atomových pum a použití leteckých raket. Epicentra atomových pum je možno předkládat v několika variantách, avšak s přihlédnutím k takovému počtu variant, které dovoli provést všechny potřebné propočty, v určitém čase. V plánování použití stíhacího bombardovacího letectva není zvláštních problémů, protože většina úkolů bude plněna na výzvu. Při tom je ovšem výhodné předem stanovit, v kterých obdobích udržovat síly stíhacího bombardovacího letectva na letištích v pohotovosti k zásahu. To jednak usnadní plánovitě využití stíhacího bombardovacího letectva a jednak bude mít velitel armády záruku rychlého zásahu i v kri-

tických situacích, kdy budou kladeny zvýšené požadavky na letectvo. Předem plánované využití úsilí sil a prostředků letectva vyděleného armádě je možno měnit podle konkrétní situace s dodržením časových norem pro změny úkolů.

Mimo to je třeba z hlediska armády ihned se zahájením plánování připravit a včas předat další požadavky na letectvo, zejména k úkolům řízeným centralizovaně v rámci celého frontu, tj. požadavky na:

- ochranu vojsk armády stíhacím letectvem;
- ničení záloh nepřítele bombardovacím letectvem;
- vzdušný průzkum;
- podporu bojové činnosti bombardovacím letectvem v předpokládaných případech, kdy nebude možno tento úkol plnit plněným úsilím stíhacího bombardovacího letectva;
- zabezpečení výsadek, přepravu vojsk, zdravotnické odsuny, zásobování vojsk vzdušnou cestou;
- další úkoly, které přicházejí v úvahu, např. osvětlování bojiště, úkoly spojovací, kontrola maskování vlastních vojsk, informace o povětrnostní situaci atd.

Je výhodné tyto úkoly předkládat centralizovaně za všechny druhy vojsk; často totiž dochází k tomu, že různé druhy vojsk armády plánují využití letectva pro svoji potřebu a na stupni vševojskové armády nejsou sladěny. Jednotlivé požadavky jsou pak vysoké a není možno je splnit, zvláště uvážíme-li, že do štábu letecké armády přijdou od několika vševojskových armád.

Na zpracování požadavku v konečné jeho úpravě by se mělo podílet operační oddělení armády a letecká operační skupina.

Obdobným způsobem předkládá své požadavky velitel letecké armády velitel vševojenské armády. Tyto požadavky budou zpravidla obsahovat:

- zásahy raketovými prostředky a dělostřelectvem proti letištím, prostředkům PVO, místům velení a navedení nepřátelského letectva;
- využití prostředků PVO armády k ochraně hlavního uskupení letectva, k zabezpečení navádění stíhacího letectva hláskami PVO;
- prostory v pásmu armády, které využívá, nebo v průběhu operace bude využívat letectvo;
- požadavky na obsazení nepřátelských letišť;
- pomoc ženijních jednotek armády při budování letišť a dalších objektů letectva;
- vyčlenění komunikací pro přesuny pozemních útvarů a jednotek letectva;
- začlenění orgánů a jednotek letectva do předsunutých odřadů nebo do hlavních sil prvosledových divizí (k budování letišť, převzetí leteckých skladů nepřítele atd.);
- zabezpečení orgánů velení a součinnosti letectva vyslaných ke štábu armády a divizím;
- další požadavky, např. na střežení objektů, pomoc při napadení letišť, zvláště atomovými zbraněmi a jinými

mi prostředky hromadného ničení, atd.

Ve štábu letecké armády se na základě operační směrnice velitele frontu, rozhodnutí velitelů letecké a vševojenské armády a vzájemných požadavků zpracovává plán leteckého zabezpečení útočné operace frontu, který obsahuje i zabezpečení operací jednotlivých armád.

Z plánu leteckého zabezpečení útočné operace frontu se zpravidla v plánu armádní útočné operace uvádí:

- rozmístění letectva a jeho prostředků v pásmu armády,
- svazky a útvary letectva, které působí do útočného pásma armády,
- použití atomových zbraní a jiných prostředků hromadného ničení letectva,
- úkoly letectva plněné ve prospěch armády,
- úsilí letectva vyděleného pro podporu vševojenské armády,
- letiště a plochy, které jsou určeny pro obsazení vojskům armády.

Na základě plánu leteckého zabezpečení útočné operace frontu se zpracovávají další dílčí plány zahrnující důležitá období operace, např. plány leteckého zabezpečení zasazení druhých sledů, výsadkových akcí, zabezpečení přechodu přes vodní toky, zásobování vojsk vzdušnou cestou atd.

VI. Orgány velení a součinnosti

Řízení bojové činnosti svazků a samostatných útvarů uskutečňuje velitel letecké armády se svým štábem z VS. Letecká armáda má zpravidla dvě velitelská stanoviště — hlavní a záložní.

Hlavní VS se rozmísťuje poblíž VS frontu (v okruhu 20—50 km) a skládá se ze dvou sledů. V prvním sledu jsou oddělení a služby štábu letecké armády, provádějící bezprostřední řízení bo-

jové činnosti letectva, v druhém sledu všechny ostatní složky.

K zabezpečení řízení letectva v pásmech vševojenských armád a k organizaci součinnosti na stupni letecké armády—pozemní armáda vyčleňují se ze štábu letecké armády letecké operační skupiny.

Letecká operační skupina je orgánem velitele a štábu letecké armády;

je určena k řešení všech otázek součinnosti mezi štábem letecké armády a štábem pozemní armády, k zabezpečení podkladů pro plánování, k usměrnění a řízení bojové činnosti letectva v armádní operaci. Letecké operační skupiny se vysílají zpravidla k armádám prvního sledu, a to tak, aby se zúčastnily v plném rozsahu plánování armádní operace. Je výhodné, aby letecké operační skupiny zaujaly své místo u armád ještě před vydáním směrnice velitelem frontu.

Složení letecké operační skupiny je závislé na úkolu vševojskové armády i na silách a prostředcích letectva vyčleněných pro zabezpečení armády. Ve prospěch armády zasazené na hlavním směru frontu bude působit i většina sil letectva letecké armády. Úkoly letecké operační skupiny u této armády budou tedy podstatně složitější než u armády na vedlejším směru nebo pasivním úseku fronty. Zkušenosti ukázaly, že složení letecké operační skupiny může být následující:

- náčelník letecké operační skupiny,
- 3—5 důstojníků operačního oddělení,
 - 2—3 důstojníci průzkumného oddělení,
 - 1—2 letovodi,
 - 1 důstojník 6. oddělení,
 - 1 důstojník spojovacího oddělení,
 - 1—2 důstojníci leteckého týlu.

K zabezpečení činnosti letecké operační skupiny se vyděluje spojovací jednotka, vybavená těmito prostředky: 1—2 směrové stanice, 4—6 rádiových stanic, 1—2 rádiové přijímače.

Letecká operační skupina plní zpravidla tyto úkoly:

- nepřetržitě informuje velitele a štáb armády o uskupení, možnostech a pravděpodobné činnosti letectva a ostatních prostředků vzdušného napadení nepřítele;

- v potřebném rozsahu seznamuje velitele a štáb armády se situací vlastního letectva, o vyčleněných silách a prostředcích pro zabezpečení armády i o úkolech a činnosti letectva v pásmu armády, plánovaných velitelem frontu a letecké armády;
- navrhuje veliteli armády použití vyčleněných sil a prostředků letectva, atomových pum a jiných zbraní hromadného ničení, určených velitelem frontu pro zabezpečení armádní operace;
- zpracovává a předkládá veliteli a štábu letecké armády požadavky velitele armády na činnost letectva (mimo vyčleněné úsilí pro zabezpečení armády), kterou plánuje štáb letecké armády (ochrana stíhacím letectvem, vzdušný průzkum, shoz atomových pum, činnost bombardovacího letectva atd.);
- informuje velitele a štáb letecké armády o situaci armády, rozhodnutích velitele armády a uplatňuje požadavky velitele letecké armády u velitele a štábu armády;
- organizuje součinnost na stupni letecká armáda—vševojsková armáda, zpracovává plány součinnosti a v některých případech i plány leteckého zabezpečení armádní operace;
- sleduje a vyhodnocuje činnost letectva působícího ve prospěch armády, a informuje štáb armády o výsledcích bojové činnosti;
- není-li stanoveno jinak, vyzývá v rámci plánovaného vyděleného úsilí letouny k plnění úkolů a řídí jejich bojovou činnost;
- řídí činnost důstojníků pro navedení u motostřeleckých a tankových divízií.

Letecká operační skupina je velmi důležitým orgánem v systému velení letectvu a organizace součinnosti s pozemními armádami.

Podrobněji je otázka leteckých operačních skupin rozvedena ve Vojenské mysli č. 2/1960.

K motostřeleckým a tankovým divizím se vysílají styční důstojníci letectva zpravidla od stíhací bombardovací letecké divize. Úkolem styčných důstojníků je zvláště:

- seznamovat velitele divizí se vzdušnou situací;
- navrhnout mu správnou volbu cílů pro letectvo v pásmu divize;
- upřesňovat cíle pro vlastní letectvo

a navádět skupiny letounů do stanovených prostorů a na stanovené cíle;

- nepřetržitě udržovat styk s leteckou operační skupinou a informovat ji o pozemní situaci v pásmu divize.

Kromě těchto orgánů velení a součinnosti vysílaných zpravidla vždy, se případ od případu mohou jak ke štábu armády, tak i ke svazkům armády vysílat specialisté letectva (např. k divizi, která má za úkol ovládnout letiště, důstojník nebo skupina pro převzetí letiště, atd.).

Cílem tohoto příspěvku nebylo vyčerpávajícím způsobem rozebrat všechny detailní otázky leteckého zabezpečení útočné operace, ale stanovit hlavní zásady a zmínit se o některých nejzávažnějších problémech, které ovlivňují bojové použití letectva v soudobých podmínkách armádní útočné operace.

Z příspěvku vyplývá, že letectvo i při existenci mohutných raketových prostředků, atomových zbraní a ostatních prostředků hromadného ničení, bude plnit velmi různé a vážné úkoly, bez nichž nelze úspěšně vést soudobé operace vůbec a útočné operace pak zvláště.

S rozvojem letecké techniky a všech druhů zabezpečovacích prostředků se mění i technické provedení jednotlivých bojových úkolů, které je však záležitostí více odbornou a proto jsem ji nerozebíral.

Автор выделяет, что ВВС даже при наличии мощных ракетных средств и оружия массового поражения, будут выполнять серьезные задачи, без которых нельзя с успехом вести современные операции. Автор подходящей формой описывает и анализирует отдельные задачи ВВС, вследствие чего статья представляет общий обзор авиационного обеспечения наступательной операции армии.
